

PALOSUOJELURAHASTO

OHJE AVUSTUKSEN HAKEMISESTA PALOSUOJELURAHASTOSTA

Voimassaoloaika 1.11.2024–

Säädökset:

Palosuojelurahastolaki (306/2003) Valtionavustuslaki
(688/2001) Hallintolaki (434/2003)

Valtionavustuslaki (688/2001)

Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016)

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003)

Sisällys

1. Soveltamisala ja määritelmät	3
2. Avustuksen saajat ja avustuskohteet.....	4
3. Avustuksen määrä	6
3.1 Yleisavustukset	6
3.2 Erityisavustukset.....	6
3.3 Sopimuspalokuntia koskevat erityisehdot.....	7
4. Avustusten hakuajat	8
5. Avustusten hakeminen ja hakulomakkeet	10
5.1 Hakulomakkeet	10
5.2 Avustuksen hakeminen jälkikäteen	11
6. Avustuksen myöntäminen ja maksaminen	12
7. Avustuksiin liittyvät ehdot	14
7.1 Omaisuuden käyttöaika	14
7.2 Avustuksen käytön valvonta ja tarkastaminen.....	14
7.3 Avustuksen maksamisen keskeyttäminen tai palauttaminen.....	15
7.4 Avustuksen takaisinperintä.....	16
7.5 Takaisinperittävä määrä, palautuskorko ja perintä	17
7.5 Takaisinperinnästä luopuminen	17

1. Soveltamisala ja määritelmät

Palosuojelurahastosta voidaan myöntää tulipalojen ehkäisyn ja pelastustoiminnan edistämiseksi rahaston varojen ja vuosittaisen käyttösuunnitelman puitteissa yleis- tai erityisavustuksia. Tätä ohjetta sovelletaan näihin Palosuojelurahastosta haettavaan avustuksiin. Ohjetta ei sovelleta Palosuojelurahaston Innovaatiopalkinnon hakemis- ja myöntämismenettelyyn.

Palosuojelurahaston hallitus voi poiketa ohjeesta erityisen painavasta syystä.

Palosuojelurahasto ei avusta toimintaa, jonka tarkoituksena on olennaisilta osin hakijan oma edunvalvonta.

Yleisavustus voidaan myöntää avustuksen saajan toimintaan yleisesti tai tiettyyn osaan sen toiminnasta. (valtionavustuslaki 5 § 2 mom.)

Erityisavustus voidaan myöntää investointiavustuksena aineellisen tai aineettoman hyödykkeen hankintaan, hankeavustuksena kokeilu-, käynnistämisen-, tutkimus- tai kehittämishankkeeseen tai muuhun tarkoitukseltaan rajattuun hankkeeseen, apurahana, stipendinä tai avustuksena hakijan henkilökohtaiseen käyttöön tai hankkeeseen, tai muuna edellä mainittuihin tarkoituksiin verrattavana erityisavustuksena. (valtionavustuslaki 5 § 3 mom.)

Palosuojelurahastosta voidaan myöntää avustuksia Ahvenanmaan maakunnan alueella toimiville hakijoille, mikäli Palosuojelurahaston hallitus ja Ahvenanmaan maakunnan hallitus ovat solmineet sopimuksen avustustoiminnan järjestämisestä maakunnan alueella. Tällöin tätä ohjetta noudatetaan soveltuvin osin mainituille hakijoille myönnettäviin avustuksiin. Avustuksia voidaan myöntää sellaisille hakijoille, jotka maakunnan lainsäädännön mukaan vastaavat pelastustoimesta maakunnan alueella.

2. Avustuksen saajat ja avustuskohteet

1. **Yleisavustusta** voidaan myöntää pelastusalan järjestöille ja pelastusalan liitoille sekä muille vastaaville yhteisöille.

Palosuojelurahaston **erityisavustuksiin** luetaan rakennushankeavustukset, kalustohankeavustukset, tutkimus- ja kehittämishankeavustukset sekä sopimuspalokuntien pienavustukset. Apurahat ja stipendit haetaan tutkimus- ja kehittämishankehaun kautta.

Avustusten tarkemmat hakuehdot löytyvät hakuilmoituksista.

2. **Rakennushankeavustuksia** voidaan myöntää sopimuspalokunnille uusien paloasemien rakentamiseen, kiinteistön hankintaan (kiinteän omaisuuden, rakennuksen tai rakennuksessa olevan huoneiston hankintaan) sekä vanhojen paloasemien merkittävään peruskorjaukseen tai laajentamiseen. Kunnille voidaan myöntää erityisavustusta nykyisten paloasemien tai harjoitusalueiden merkittävään peruskorjaukseen. Avustusta ei voida myöntää kiinteistöosakeyhtiöille (ei myöskään kunnan kokonaan tai osittain omistamalle kiinteistöosakeyhtiölle) eikä myöskään kuntien uusien paloasemien rakentamiseen.
3. **Kalustohankeavustuksia** voidaan myöntää kaluston hankinnasta aiheutuneisiin kustannuksiin sopimuspalokunnille. Avustusta ei myönnetä kaluston huollosta ja kunnossapidosta aiheutuneisiin kustannuksiin. Kalustohankeavustuksia voidaan harkinnan mukaan myöntää myös hakuehtojen mukaisesti hyvinvointialueiden hankintoihin.
4. **Tutkimus- ja kehittämishankeavustuksia** voidaan myöntää kaikille hakijoille:
 - oppimateriaalin tuotantoon ja hankintaan
 - tietojenkäsittelyn kehittämiseen ja laitteiden hankintaan
 - kokeilu-, käynnistämisen-, tutkimus- ja kehittämistoimintaan
 - valistukseen ja neuvontaan
 - standardisointiin
 - rahaston painopisteiden mukaisesti hankkeisiin.

Hakemuksessa tulee olla selvitys sellaisista toiminnoista, hankkeista tai tapahtumista, joihin hakija on saanut tai hakenut palosuojelurahastolain 16 §:ssä tarkoitettua yleisavustusta Palosuojelurahastosta ja niiden huomioonottamisesta haettavaan erityisavustukseen.

Apurahoja ja stipendejä voidaan myöntää hakijan henkilökohtaiseen käyttöön tai hankkeeseen. Apurahoja ja stipendejä ei kuitenkaan myönnetä pro gradu -töiden, diplomitöiden, ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden tai muiden perustutkintoon sisältyvien opinnäytetöiden tekemiseen. Stipendi voidaan myöntää tunnustuspalkintona myös perustutkintoon sisältyvästä valmiista työstä oppilaitoksen tai muun yhteisön hakemuksesta. Apurahoja ja stipendejä ei myönnetä koulutukseen, jossa hakijan tavoitteena on pätevöityä vain henkilökohtaisesti omassa työssään tai oman työyhteisönsä hyödyksi. Apurahojen suuruus määräytyy työn laajuuden ja kiinteän kuukausikorvauksen perusteella.

Esimerkkejä hakukelpoisuudesta:

1. **Korkeakoulu** aikoo toteuttaa tutkimushankkeen palomiesten työssäjaksamisesta. Hakijalle voidaan myöntää erityisavustusta hankkeeseen. Hakuohjeen mukaan tutkimushankkeisiin voidaan myöntää avustusta kaikille hakijoille.
2. **Kunta** on perustanut kiinteistöosakeyhtiön, joka omistaa paloaseman ja vuokraa sen hyvinvointialueelle. Kiinteistöosakeyhtiö hakee erityisavustusta aseman peruskorjaukseen. Palosuojelurahastolain 14 §:n mukaan palosuojelurahastosta voidaan myöntää erityisavustuksia kunnille, hyvinvointialueille ja sopimuspalokunnille. Kunnan tai kuntien yhteisomistuksessa oleva kiinteistöosakeyhtiö ei sisälly kunnan määritelmän piiriin, eikä näin ollen voi olla avustuksen saajana. Kiinteistöosakeyhtiö on itsenäinen oikeushenkilö eikä se ole osa kuntaa.
3. **Y:n tehtaiden VPK** on rekisteröity yhdistys, joka ei ole solminut palokuntasopimusta. VPK:lle ei voida myöntää avustusta sammutusvarusteiden hankintaan, sillä hakuohjeen mukaan sopimuspalokunnalla ja vastaavalla yhteisöllä tulee olla palokuntasopimus alueen pelastustoimen kanssa.

3. Avustuksen määrä

Kaikkien hakemusten osalta hyväksyttäviä kuluja määriteltäessä huomioidaan samaan hankkeeseen tai toimintaan myönnetyt muut avustukset ja hankkeesta tai toiminnasta saatavat tulot. Kaluston hankintaa koskevissa hakemuksissa hyväksyttäviä kuluja määriteltäessä huomioidaan ajoneuvon hinta ilman autoveron osuutta.

Arvonlisävero on hyväksyttävä kustannus, mikäli avustuksen hakijalla ei ole oikeutta vähentää arvonlisäveroa toiminnassaan tai saada siitä palautusta. Kuntien hankkeissa arvonlisävero ei ole hyväksyttävä kustannus.

3.1 Yleisavustukset

Yleisavustusta voidaan myöntää enintään 75 % hankkeen tai toiminnan hyväksyttävistä kuluista, ellei Palosuojelurahaston hallitus avustuksen hakijan hakemuksesta ja avustuksen myöntämisen tavoitteiden saavuttamiseksi erityisen painavista syistä muuta päättä.

Yleisavustusta määriteltäessä huomioidaan avustuksen kohteena oleva toiminta ja sen vaikuttavuus, määrälliset tai laadulliset suoritteet ja niihin välittömästi kohdistuvat menot sekä toimintaan kohdistuvat välilliset kustannukset.

Palosuojelurahaston hallitus hyväksyy tarvittaessa tarkemmat ohjeet yleisavustusten määräytymisperusteista.

3.2 Erityisavustukset

Erityisavustusta voidaan myöntää enintään 50 % hankkeen hyväksyttävistä kuluista, ellei Palosuojelurahaston hallitus avustuksen hakijan hakemuksesta ja avustuksen myöntämisen tavoitteiden saavuttamiseksi erityisen painavista syistä muuta päättä. Kalustohankkeissa lisäksi hakuilmoituksessa määritellään ajoneuvotyyppikohtaisen enimmäisavustuksen määrä.

Kiinteän omaisuuden, rakennuksen tai rakennuksessa olevan huoneiston hankintaan, uudisrakentamiseen, perusparannukseen tai laajennukseen myönnettävän erityisavustuksen enimmäismäärä on **220 000 euroa**.

3.3 Sopimuspalokuntia koskevat erityisehdot

Sopimuspalokuntien pienavustusta voidaan myöntää enintään **50 %** hankkeen hyväksytyistä kuluista. Nuoriso-osaston suojavarusteisiin ja varusteiden säilytyskaappeihin, lasten ja nuorten yhteiskäytössä olevaan leiritelttaan sekä lasten ja nuorten koulutustapahtumien, turvallisuusviestintätapahtumien tai muiden lapsille ja nuorille suunnattujen tapahtumien järjestelykustannuksiin ja pieniin materiaalihankintoihin avustus voi kuitenkin olla enintään **75 %** hyväksyttävistä kustannuksista.

Sopimuspalokunnille myönnettävien investointiavustusten osalta noudatetaan hankinnan tai hankkeen 20 000 euron (sis. alv) hintarajaa.

Hintaraja tarkoittaa kaluston tai muun hankinnan yksikköhintaa. **Varuste- ja kalustohankintojen** osalta hakemuksen yhteenlasketut kustannukset voivat kuitenkin ylittää 20 000 euroa, mikäli minkään yksittäisen hankinnan kustannus ei ylitä 20 000 euroa (sis. alv).

Rakennushankkeiden osalta pienavustushakemuksen yhteenlasketut kustannukset eivät voi ylittää 20 000 euroa (sis. alv). Rakennushankkeissa 20 000 (sis. alv.) euron hintarajalla tarkoitetaan rakennushankkeen kokonaiskustannuksia.

Hintarajan alittaviin hankkeisiin avustusta haetaan ilman määräaikaan sopimuspalokuntien pienavustushankehaun kautta. Hintarajan ylittäviin hankkeisiin haetaan avustusta vuosittaisen kalusto- ja rakennushankehaun kautta.

Esimerkkejä avustuksen määrästä ja yhteensovittamisesta:

1. Kunta hakee erityisavustusta paloaseman perusparannushankkeeseen. Hankkeen arvioidut kustannukset ovat 950 000 euroa. Avustuksen enimmäismäärä on 220 000 euroa.
2. Hakija hakee 62 % erityisavustusta oppimateriaalin tuotanto- ja painatuskustannuksiin, jotka ovat yhteensä 32 000 euroa. Palosuojelurahaston hallitus katsoo, etteivät hakijan esittämät perusteet ole riittävän painavia syitä myöntää avustusta yli 50 % kuluista. Avustusta voidaan myöntää enintään 50 % hyväksyttävistä kuluista ja enintään 16 000 euroa.
3. Hakija hakee 100 % erityisavustusta tutkimushankkeeseen, jonka kustannukset ovat yhteensä 47 000 euroa. Palosuojelurahaston hallitus katsoo, että hakijan esittämät perusteet ovat riittävän painavia syitä myöntää avustusta enemmän kuin 50 % kuluista. Avustusta voidaan myöntää enintään hyväksyttävien kulujen verran ja enintään 47 000 euroa.
4. Sopimuspalokunta hankkii sammutusauton, jonka hinta on 400 000 euroa. Avustusta voidaan myöntää enintään 70 000 euroa, sillä se on sammutusautoja koskevan avustuksen enimmäismäärä hakuilmoituksen mukaan.

4. Avustusten hakuajat

Yleisavustus hakijan seuraavan vuoden toimintaa varten haetaan vuosittain syyskuun loppuun mennessä.

Erityisavustukset seuraavana vuonna aloitettaviin kuntien sekä hintarajan ylittäviin (vähintään 20 000 euroa, sis. alv) sopimuspalokuntien hankkeisiin haetaan vuosittain määräaikana kalustohankehaun ja rakennushankehaun kautta.

Rakennushankkeiden hakemukset tulee valmistella ja lähettää vuodesta 2025 lukien Haeavustuksia.fi-palvelun kautta määräaikaan mennessä. Aluehallintovirastot ja Ahvenanmaan maakunnan hallitus asettavat oman alueensa hakemukset perusteltuun kiireellisyysjärjestykseen Haeavustuksia.fi-palvelussa hakuajan päättymisen jälkeen.

Erityisavustusten hintarajan alittaviin sopimuspalokuntien (enintään 20 000 euron) hankkeisiin haetaan ilman määräaikaa yhden vuoden kuluessa hankinnan laskun eräpäivästä. Hakemukset valmistellaan ja lähetetään Haeavustuksia.fi-palvelun kautta. Vuoden määräaika lasketaan siitä, kun hakemus on saapunut rahastoon. Mikäli hankinnan laskun eräpäivä on esimerkiksi 10.10. kuluvaan vuoteen, tulee hakemus olla perillä viimeistään 10.10. seuraavana vuonna. Hakemuksen ja maksumerkinnän päiväyksellä ei ole merkitystä määräaikaan.

Erityisavustukset tutkimus- ja kehittämishankkeisiin haetaan kaksi kertaa vuodessa. Vuoden alussa aloitettavaan hankkeeseen avustus haetaan pääsääntöisesti edeltävän vuoden toukokuun puoleenväliin mennessä.

Kesken vuotta aloitettavaan hankkeeseen avustus haetaan pääsääntöisesti edeltävän vuoden joulukuun puoleenväliin mennessä.

Palosuojelurahaston hallitus voi tarvittaessa päättää ylimääräisistä hakuajoista, joista tiedotetaan erikseen.

Esimerkkejä määräajoista:

- Sopimuspalokunta hankkii 15 sammutusasua à 960 euroa sekä 15 palokypärää à 490 euroa, jolloin hankinnan yhteishinta on 21 750 euroa (sis. alv). Hankinnan laskun eräpäivä on 15.10. kuluvaan vuoteen. Avustus tulee hakea pienavustuslomakkeella hankinnan tekemisen jälkeen, kuitenkin vuoden sisällä laskun eräpäivästä, viimeistään 15.10. seuraavana vuonna. Sopimuspalokuntien pienavustusten varuste- ja kalustohankintojen osalta yhteenlasketut kustannukset voivat ylittää 20 000 euroa, mikäli minkään yksittäisen hankinnan kustannus ei ylitä 20 000 euron hintarajaa.
- Sopimuspalokunta hankkii uuden miehistöauton, jonka yksikköhinta on 35 000 euroa (sis. alv). Vaihdon yhteydessä luovutettavasta vanhasta miehistöautosta hyvitetään 16 000 euroa, joten palokunta maksaa välirahaa 19 000 euroa. Koska hankinnan yksikköhinta on yli 20 000 euroa, avustus tulee hakea määräaikana kalustohankehaun kautta. Kalustohankinnoissa ratkaisevaa on yksikköhinta, ei välirahan suuruus.
- Kunta hakee erityisavustusta paloaseman peruskorjaushankkeeseen. Hakemus tulee valmistella ja lähettää Haeavustuksia.fi-palvelun kautta viimeistään hakuilmoituksessa ilmoitettuun määräaikaan mennessä.
- Hakija hakee erityisavustusta oppimateriaalin tuottamiseen. Hanke aloitetaan tammikuussa kuluvaan vuoteen. Avustus tulee pääsääntöisesti hakea 15.5. päättyvässä haussa, sillä kyseessä on hakuvuoteen seuraavan vuoden alussa aloitettava hanke.
- Hakija hakee avustusta tutkimushankkeeseen, joka on tarkoitus aloittaa 1.7. kuluvaan vuoteen. Avustus tulee pääsääntöisesti hakea edellisvuonna 15.12. mennessä, sillä hanke aloitetaan hakuvuoteen seuraavan vuoden aikana.

5. Avustusten hakeminen ja hakulomakkeet

Palosuojelurahaston yleisavustukset, pienavustukset sekä rakennushankehakemukset haetaan Haeavustuksia.fi-palvelun kautta.

Kalustohankehakemukset haetaan toistaiseksi Palosuojelurahaston nettisivuilta löytyvällä lomakkeella. Myös tutkimus- ja kehittämishankkeiden avustushaun osalta avustusta tulee vielä toistaiseksi hakea lomakkeella. Mikäli avustuksen hakemiselle on asetettu määräaika, lähettäjän on huolehdittava siitä, että asiakirja saapuu viranomaiselle määräajassa. Hakemus tulee lähettää viranomaisen ilmoittamaan virkasähköpostiin, ei henkilökohtaisiin sähköpostiosoitteisiin. Hakemus toimitetaan viranomaiselle lähettäjän omalla vastuulla. Jos hakija ei saa sähköpostin lähettämisestä automaattista kuittausta, hakijan tulee varmistaa, ovatko hakemusasiakirjat saapuneet rahastoon perille.

5.1 Hakulomakkeet

Kalustohankkeiden sekä tutkimus- ja kehittämishankkeiden avustusta haetaan lomakkeella, joka ovat saatavissa Palosuojelurahaston verkkosivuilta.

Ennen avustuksen hakemista hakijan tulee varmistua, että käytössä on viimeisin hakulomake.

Muut avustukset haetaan Haeavustuksia.fi-palvelussa.

Lomakkeet tulee täyttää huolellisesti, ja mukaan on liitettävä siinä mainitut liitteet. Hakijan antamien tietojen tulee olla oikeita ja riittäviä.

Käytettävät hakulomakkeet ovat:

Sopimuspalokunnat: kalusto- ja rakennushankeavustukset, vähintään 20 000 euron yksikköhinta sekä pienavustukset (enintään 20 000 euron yksikköhinta, sis. alv)

Kunnat: paloasemien peruskorjaushankkeet, vähintään 20 000 euron yksikköhinta.

Hyvinvointialueet: hakuilmoituksessa erikseen mainitut kalustohankehakemukset, vähintään 20 000 euron yksikköhinta.

Pelastusalan järjestöt ja muut vastaavat yhteisöt: yleisavustukset

Kaikki hakijat: erityisavustukset tutkimus- ja kehittämishankkeisiin.

5.2 Avustuksen hakeminen jälkikäteen

Erityisavustusta tutkimus- ja kehittämishankkeisiin voidaan myöntää hankkeeseen, joka on avustusta haettaessa jo aloitettu. Avustusta ei pääsääntöisesti myönnetä hankkeisiin, jotka ovat avustusta haettaessa jo toteutettu.

Rakennushankeavustuksia ei myönnetä hankkeisiin, joiden rakentaminen tai peruskorjaus on jo aloitettu ennen avustuspäätöksen saamista muuten kuin erittäin perustelluista ja painavista syistä.

Erityisavustusta kalustohankkeisiin voi hakea kalustoon, joka on maksettu aikaisintaan avustuksen myöntövuotta edeltävän vuoden aikana. Kalustohankeavustusta voidaan myöntää myös hankintoihin, jotka tehdään vasta avustuspäätöksenteon jälkeen, mutta kuitenkin päätöksessä määrättyä käyttöaikana.

Sopimuspalokuntien pienavustukset haetaan jälkikäteen toteutuneiden kustannusten perusteella. Avustukset tulee hakea viimeistään vuoden kuluessa hankinnan maksamisesta.

6. Avustuksen myöntäminen ja maksaminen

Palosuojelurahaston hallitus käsittelee ja ratkaisee määräaikoina jätetyt avustushakemukset yhdessä.

Palosuojelurahaston hallitus tekee kaikista hakemuksista kirjallisen päätöksen, josta ilmenee vähintään avustuksen saaja, käyttötarkoitus ja määrä tai laskentaperuste. Lisäksi päätöksestä ilmenevät tavallisesti toiminnan tai hankkeen hyväksyttävät kustannukset, avustuksen enimmäismäärä hyväksyttävistä kustannuksista, avustuksen käyttöaika sekä määräaika saajan velvollisuudelle antaa selvitys avustuksen käyttämisestä. Päätös sisältää myös avustuksen käyttötarkoituksen toteutumisen ja asianmukaisen käytön varmistamiseksi välttämättömät ehdot ja rajoitukset.

Avustuksen saaja on velvollinen tutustumaan huolellisesti kyseistä avustusta koskevaan vuosittaiseen hakuilmoitukseen.

Avustuksen saaja on velvollinen tutustumaan huolellisesti avustuspäätökseen ja noudattamaan siinä mainittuja ehtoja.

Avustuksen saajan tulee antaa Palosuojelurahastolle avustuksen maksamiseksi oikeat ja riittävät tiedot. Ellei avustuspäätöksessä ole muuta määrätty, avustukset maksetaan seuraavasti:

- Yleisavustusten ennakkomaksut maksetaan suoraan päätöksellä 1–3 erässä. Yleisavustuksesta lähetetään vain yksi maksatushakemus eli loppumaksatus, joka toimitetaan Palosuojelurahastoon toimintavuotta seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä.
- Tutkimus- ja kehittämishankkeissa erityisavustus maksetaan saajalle yhtenä tai useampana eränä hankkeen etenemisen mukaisesti ja kustannusten ajoittumisen perusteella.
- Kalustohankkeissa erityisavustus maksetaan saajalle yhtenä eränä hankkeen toteuttamisen jälkeen toteutuneita kustannuksia vastaan.
- Rakennushankkeissa erityisavustus maksetaan kahdessa erässä. Ensimmäinen erä maksetaan suoraan avustuspäätöksellä noin vuoden kuluttua avustuspäätöspäivämäärästä. Jos loppumaksua haetaan vuoden kuluessa päätöspäivämäärästä, maksetaan avustus yhdessä erässä.
- Sopimuspalokunnan pienhankintaan myönnetty avustus maksetaan saajalle avustuspäätöksellä ilman erillistä selvitystä.

Esimerkkejä maksatuksen määräajoista:

- Kunta on saanut 11.4. kuluvaan vuoteen päätöksen avustuksesta paloaseman peruskorjaukseen. Loppumaksatushakemus tulee toimittaa päätösehtojen mukaan rahastoon kahden vuoden päästä 30.9. mennessä. Mikäli rakentamista ei aloiteta avustuksen myöntövuonna tai hanke ei valmistu maksatuksen määräaikaan mennessä, tulee hankkeelle hakea jatkoaikaa muutoshakemuksella, joka käsitellään rahaston hallituksen kokouksessa.
- Hakija on saanut päätöksen avustuksesta kehittämishankkeeseen 16.9. kuluvaan vuoteen. Hankeaika päättyy seuraavana vuonna 31.12. Maksatushakemus tulee toimittaa Palosuojelurahastoon kolmen kuukauden kuluessa hankkeen päättymisestä.
- Mikäli hanke viivästyy tai hankkeen toteutuvat kustannukset eroavat jossakin tai useammassa kustannuslajissa yli 10 % budjetoituun nähden, tulee rahastoon toimittaa muutoshakemus ennen hankeajan päättymistä.

Esimerkki: Kunnan tai sopimuspalokunnan rakennushankkeen hakemis- ja myöntämisprosessi

- Valmistelu kunnassa / sopimuspalokunnan hallituksessa yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa
- Hakemus Haeavustuksia.fi-palveluun
- Aluehallintoviraston käsittely ja tärkeysjärjestyksen laatiminen
- Palosuojelurahaston käsittely
- Päätös hakijalle
- Ensimmäinen maksuerä maksetaan suoraan avustuspäätöksellä ilman erillistä maksatushakemusta noin vuoden kuluttua avustuspäätöspäivämäärästä.
- Rakentamisen toteuttaminen ja loppukatselmus
- Selvitys loppumaksatusta varten rahastolle
- Avustuksen maksaminen
- Avustusehtojen valvonta

7. Avustuksiin liittyvät ehdot

Avustus saadaan käyttää ainoastaan avustuspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen. Avustuksen saajan on noudatettava avustettavassa hankkeessa tai toiminnassa valtionavustuslaissa ja avustuspäätöksessä asetettuja ehtoja ja rajoituksia.

Jos avustus on myönnetty tiettyä avustuspäätöksessä määriteltyä käyttötarkoitusta varten käytettävän omaisuuden hankintaan tai perusparannukseen, omaisuutta ei saa käyttää pysyvästi muuhun kuin avustuspäätöksessä määriteltyyn käyttötarkoitukseen, eikä omaisuuden omistus- tai hallintaoikeutta saa luovuttaa toiselle avustuspäätöksessä määrättyä avustuksen kohteena olevan omaisuuden käyttöaikana.

Avustuksen saajan tulee antaa Palosuojelurahastolle avustuspäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi oikeat ja riittävät tiedot. Avustuksen saajan tulee ilmoittaa viipymättä Palosuojelurahastolle avustuksen käyttötarkoituksen toteutumiseen vaikuttavasta muutoksesta tai muusta avustuksen käyttöön vaikuttavasta muutoksesta.

7.1 Omaisuuden käyttöaika

Omaisuuden käyttöaika on 30 vuotta avustuksen myöntämisestä, jos avustus on myönnetty kiinteään omaisuuden, rakennuksen tai rakennuksessa olevan huoneiston hankintaan tai perusparannukseen. Tarvittaessa käyttöaika voidaan määrätä lyhyemmäksi, mikäli hankkeen todellinen käyttöaika on hakijan osoittamana tätä lyhyempi.

Omaisuuden käyttöaika on 5 vuotta, jos avustus on myönnetty miehistöauton hankintaan tai sopimuspalokunnan pienavustusten kautta myönnettävään pienhankintaan (pienkalusto tai varustehankinnat).

Omaisuuden käyttöaika on 10 vuotta, jos avustus on myönnetty kevytyksikön (operatiivisessa käytössä oleva kärkiyksikkö, kevyt sammutusauto tai vastaava) tai raskaan pelastusajoneuvon (esim. sammutusauto, säiliöauto) hankintaan. Sopimuspalokuntien pienavustushankkeiden kautta myönnettyissä rakennushankeavustuksissa käyttöaika on pääsääntöisesti 10 vuotta.

7.2 Avustuksen käytön valvonta ja tarkastaminen

Palosuojelurahastolla on oikeus suorittaa avustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa tarpeellisia avustuksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia. Jos avustus on myönnetty käytettäväksi avustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun kuin saajan hankkeeseen tai toimintaan, rahastolla on oikeus tarvittaessa tarkastaa avustuspäätöksen mukaista toimintaa tai hanketta toteuttavan taloutta ja toimintaa. Palosuojelurahasto voi päätöksellään valtuuttaa toisen viranomaisen tai ulkopuolisen tilintarkastajan suorittamaan mainittuja tarkastuksia.

Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslaissa (1141/2015) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista annetussa laissa (467/1999) tarkoitettu hyväksytty tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tarkastuksesta vastuullinen tilintarkastaja. Ulkopuolinen asiantuntija voi Palosuojelurahaston pyynnöstä avustaa tarkastuksessa.

Avustuksen saajan on korvauksetta annettava tarkastusta suorittavalle virkamiehelle ja Palosuojelurahaston valtuuttamalle tilintarkastajalle kaikki tarkastuksen kannalta tarpeelliset tiedot ja selvitykset, asiakirjat, tallenteet ja muu aineisto sekä muutoinkin avustettava tarkastuksessa.

Tarkastusta suorittavalla virkamiehellä ja rahaston valtuuttamalla tilintarkastajalla on oikeus ottaa tarkastuksen kohteena olevan aineisto haltuunsa, jos tarkastaminen sitä edellyttää. Aineiston haltuunotosta on tarkastuksen yhteydessä laadittava pöytäkirja. Pöytäkirjassa on mainittava haltuunoton tarkoitus ja haltuun otettu aineisto. Aineisto on palautettava viipymättä, kun sitä ei enää tarvita tarkastuksen suorittamiseksi.

Tarkastusta suorittavalla virkamiehellä ja Palosuojelurahaston valtuuttamalla tilintarkastajalla on oikeus päästä tarkastuksen edellyttämässä laajuudessa avustuksen saajan hallinnassa tai käytössä oleviin liike-, varasto- tai muihin vastaaviin ammatin tai elinkeinon harjoittamiseen käytettäviin tiloihin ja muille alueille, joiden oloilla on merkitystä avustuksen myöntämiselle ja käytön valvonnalle. Tarkastusta ei saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

Palosuojelurahastolla on oikeus saada poliisi-, tulli-, vero- ja ulosottoviranomaisilta tarpeellista virka-apua valvonta- ja tarkastustehtävien suorittamisessa.

7.3 Avustuksen maksamisen keskeyttäminen tai palauttaminen

Palosuojelurahasto voi päätöksellään määrätä avustuksen maksamisen keskeytettäväksi, jos on perusteltua aihetta epäillä, että avustuksen saaja ei anna avustuksen maksamiseksi oikeita ja riittäviä tietoja, avustusta ei käytetä avustuspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen, avustuksen saaja ei noudata avustuspäätöksessä olevia ehtoja ja rajoituksia, avustuksen saaja ei noudata avustuksella hankitun omaisuuden käyttöaikaa koskevia ehtoja, avustuksen saaja ei anna avustuspäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi oikeita ja riittäviä ehtoja tai saaja ei ilmoita avustuksen käyttötarkoituksen toteutumiseen tai muusta avustuksen käyttöön vaikuttavasta muutoksesta.

Avustuksen saajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa avustus tai sen osa. Avustuksen saajan tulee palauttaa avustus tai sen osa myös, jos sitä ei voida käyttää avustuspäätöksessä edellytetyllä tavalla. Jos palautettava määrä on enintään 100 euroa, se saadaan jättää palauttamatta.

7.4 Avustuksen takaisinperintä

Palosuojelurahaston **on päätöksellään määrättävä** avustuksen maksaminen lopetettavaksi sekä jo maksettu avustus takaisin perittäväksi, jos avustuksen saaja on

- jättänyt palauttamatta sellaisen avustuksen tai sen osan, joka olisi tullut palauttaa,
- käyttänyt avustuksen olennaisesti muuhun tarkoitukseen kuin se on myönnetty,
- antanut rahastolle väärän tai harhaanjohtavan tiedon seikasta, joka on ollut omiaan olennaisesti vaikuttamaan avustuksen saantiin, määrään tai ehtoihin, tai salannut tällaisen seikan, tai
- muutoin edellä mainittuihin kohtiin verrattavalla tavalla olennaisesti rikkonut avustuksen käyttämistä koskevia säännöksiä tai avustuspäätökseen otettuja ehtoja.

Palosuojelurahasto **voi päätöksellään määrätä** avustuksen maksamisen lopetettavaksi sekä jo maksetun avustuksen tai sen osan takaisin perittäväksi, jos avustusta ei käytetä avustuspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen tai jos avustuksen saaja

- ei anna avustuksen maksamiseksi oikeita ja riittäviä tietoja,
- ei noudata avustuspäätöksessä olevia ehtoja ja rajoituksia,
- ei noudata avustuksella hankitun omaisuuden käyttöaikaa koskevia ehtoja,
- ei anna avustuspäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi oikeita ja riittäviä tietoja tai saaja ei ilmoita avustuksen käyttötarkoituksen toteutumiseen tai muusta avustuksen käyttöön vaikuttavasta muutoksesta,
- kieltäytyy antamasta avustuksen maksamiseen ja käytön valvontaan kohdistuvassa tarkastuksessa tarvittavaa aineistoa tai kieltäytyy avustamasta tarkastuksessa,
- lopettaa avustuksen kohteena olleen toiminnan, supistaa sitä olennaisesti tai luovuttaa sen toiselle,
- joutuu ulosottoimenpiteen kohteeksi, selvitystilaan, konkurssiin tai yrityksen saneerauksesta annetussa laissa (47/1993) tarkoitetun saneerausmenettelyn tai yksityishenkilön velkajärjestelyistä annetussa laissa (57/1993) tarkoitetun velkajärjestelyn kohteeksi,
- menettelee tosiasiallisesti edellä mainittuihin rinnastettavalla tavalla antamalla avustuksen myöntämiseen, maksamiseen tai käyttämiseen liittyvälle seikalle muun kuin asian todellista luonnetta tai tarkoitusta vastaavan oikeudellisen muodon.

Jos avustuksen kohteena ollut omaisuus on tuhoutunut tai vahingoittunut avustuspäätöksessä määrättyä käyttöaikana eikä tuhoutuneen tai vahingoittuneen omaisuuden tilalle hankita uutta vastaavaa omaisuutta, Palosuojelurahasto voi päätöksellään määrätä avustuksen maksamisen lopetettavaksi ja määrätä mahdollisesta vakuutuskorvauksesta tai muusta korvauksesta takaisin perittäväksi määrän, joka vastaa avustuksen osuutta alkuperäisestä hankintamenosta.

7.5 Takaisinperittävä määrä, palautuskorko ja perintä

Palautettava tai takaisin perittävä investointiavustuksen määrä on sen suuruinen osa avustuksen kohteena olevan omaisuuden käyvästä arvosta, joka vastaa avustuksen osuutta avustuksen kohteena olevan omaisuuden alkuperäisistä hankintamenoista investointihankkeen toteuttamisen jälkeen. Avustuksen saajan on maksettava palautettavalle tai takaisin perittäväälle määrälle avustuksen maksupäivästä korkolain (633/1982) 3 § 2 momentin mukaista vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä.

Jos takaisin perittävää määrää ei makseta viimeistään Palosuojelurahaston asettamana eräpäivänä, sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 § 3 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

Jos avustus on myönnetty yhteisesti useammalle avustuksen saajalle, kaikki saajat vastaavat yhteisvastuullisesti avustuksen takaisin maksamisesta Palosuojelurahastolle.

Velvollisuus palauttaa avustus tai sen osa raukeaa, eikä avustusta, sille maksettua korkoa tai viivästyskorkoa saa enää periä takaisin, kun kymmenen vuotta on kulunut avustuksen tai sen viimeisen erän maksamisesta. Jos avustuspäätöksessä asetetaan määräaika avustuksen tai sillä tuetun omaisuuden käyttämiselle, palautusvelvollisuus raukeaa, kun kymmenen vuotta on kulunut asetetun määräajan päättymisestä.

Palautettava tai takaisin perittävä määrä korkoineen voidaan periä siten, että se vähennetään samalle avustuksen saajalle maksettavasta muusta Palosuojelurahaston myöntämästä avustuksesta.

7.5 Takaisinperinnästä luopuminen

Palosuojelurahasto voi päättää, että osa palautettavasta tai takaisin perittävästä määrästä, sille laskettavasta korosta tai viivästyskorosta jätetään perimättä, jos täysimääräinen palauttaminen tai takaisinperintä on kohtuuton avustuksen saajan taloudelliseen asemaan ja olosuhteisiin tai avustuksella hankitun omaisuuden laatuun nähden tai palauttamisen tai takaisinperinnän perusteena olevaan menettelyyn tai olosuhteiden muutokseen nähden.

E erityisen painavasta syystä Palosuojelurahasto voi päättää, että palautettava tai takaisin perittävä määrä, sille laskettava korko tai viivästyskorko jätetään kokonaan perimättä.

Esimerkkejä avustuksen takaisinperinnästä:

- Sopimuspalokunta on saanut Palosuojelurahastolta 50 % avustuksen miehistöauton hankintaan. Ajoneuvo on mukana liikenneonnettomuudessa, jonka seurauksena vakuutusyhtiö lunastaa sen 21 540 euron hintaan. Sopimuspalokunta ei hanki tilalle uutta vastaavaa ajoneuvoa. Päätösehtojen mukainen 5 vuoden käyttöaika ei ole lunastushetkellä kulunut umpeen, joten sopimuspalokunnan tulee palauttaa avustusta. Palautettava määrä on 50 % lunastushinnasta eli 10 770 euroa.
- Palosuojelurahaston hallitus on myöntänyt sopimuspalokunnalle miehistöajoneuvon hankintaan 14 800 euron avustuksen kokonaiskustannusten 29 600 euroa perusteella (50 %). Avustuksella hankitun omaisuuden käyttöaika on päätösehtojen mukaan 5 vuotta. Avustuksen saaja on kuitenkin ilmoittanut myyneensä ajoneuvon jo kaksi vuotta ennen valtionavustuksella hankitun omaisuuden käyttöajan täyttymistä. Palosuojelurahaston hallitus päättää periä takaisin sopimuspalokunnalle miehistöajoneuvon hankintaan myönnetyn avustuksen suhteellisen palautusosuuden. Avustuksen suhteellinen palautusosuus on 50 % avustuksen kohteena olevan omaisuuden käyvästä arvosta eli 10 000 euroa (50 % omaisuuden myyntiarvosta 20 000 euroa).
- Kunta on saanut paloaseman rakentamiseen 121 600 euron avustuksen, sekä myöhemmin vielä peruskorjaukseen 25 939 euron avustuksen ja laajentamiseen 23 465 euron avustuksen. Asemarakennuksen käyttötarkoitus muuttuu jälkeinpäin ja siihen muuttaa kunnan teollisuuskylä. Rakennus poistuu kokonaisuudessaan pelastustoimen käytöstä. Rakennusta ei myydä, vaan se säilyy kunnan omistuksessa. Aseman peruskorjaukseen ja laajentamiseen myönnettyjen avustusten osalta rakennuksen käyttöaika ei ole kulunut. Rahasto perii takaisinperintäpäätöksellä osan rakennukseen myönnetyistä avustuksista. Koska paloaseman rakentamiseen myönnetyn avustuksen maksamisesta on joiltain osin kulunut yli 30 vuotta, ei tämän avustuksen osalta suoriteta avustuksen takaisinperintää, koska päätöksenmukainen avustuksen käyttöaika on tullut täyteen.

PALOSUOJELURAHASTO

Postiosoite:
PL 00023
Valtioneuvosto

Käyntiosoite:
Kirkkokatu 12 Helsinki

Sähköposti:
psr.sm@gov.fi

www.palosuojelurahasto.fi